

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VÄLJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
thes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson

Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus

Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 50

Tallinn, 17. detsembril 1935

Nr. 50

SISU:	Lhk.	CONTENTS:	Page
PÖLLUMAJANDUS		AGRICULTURE.	
Nisukaubandus ja lagavarad	912	Wheat Trade and Stocks	912
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS		INDUSTRY AND TRADE.	
Väliskaubandus 1935. a. 10-el kuul võrreldes		Foreign Trade During 10 Months of 1935 as	
teiste riikidega	914	Compared with other Countries	914
Randtee tegevus ja tulud oktoobris	917	Activity and Revenue of Railways in October	917
Lühtuudiseid	917	Sundry Information	917
LAEVANDUS.		SHIPPING.	
Eesti meremeeste palgad kaugesõidus	918	Wage Rates of Estonian Seamen Sailing in For-	
HINNAD		eign Waters	918
Valnutahinnad	919	PRICES.	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	920	Exchange Rates	919
PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD		Prices and Quotations	920
Põllumajanduslik väljavedu	919	AGRICULTURAL MARKETS.	
Võiturg	919	Exports of Agricultural Products	919
Peekoniturg	921	Butter Market	919
Tapaloomade- ja lihaturg	921	Bacon Market	921
Kanamaunaturg	922	Cattle and Meat Market	921
Piimaturg	922	Egg Market	922
Teraviljaturg	922	Milk Market	922
Kartuliturg	923	Grain Market	922
Kalaturg	923	Potato Market	923
VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID.		Fish Market	923
Lühi raudtee tegevus ja tulud	924	FOREIGN COUNTRIES.	
Norra metsatööstus	925	Activity and Revenue of Latvian Railways	924
Kunsttähvelkivi tootmine Lätis	926	Norwegian Timber Industry	925
Vene õlitööstuse saaduste eksport	926	Production of Artificial Slate in Latvia	926
INFORMATSIOONI OSA		Exports of U. S. S. R. Oil Products	926
Eesti Panga nädalaaruanne	927	INFORMATION PART.	
VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE		Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	927
OSAKONNA TEATED		FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION.	
Määrsi ja nõudeid veini- ja viinasaadetiste		Marking of Wines a. Liguors to be Sold in State	
märkimise kohta New-Yorgi osariigis	928	of New-York	928
Lihakaubu uued etiketi määrused	929	New Regulations Concern. Labels on Meat Products	929
Peekonsigade lepingud Inglises	929	Contracts on Bacon Pigs	929
Briti valitsuse siselaen	929	Government Internal Loan	929
Suurmüügihinnad Helsingi kalaturul	929	Wholesale Fish Prices in Helsingfors	929

Palume aegsasti uuendada

kuukirja „KONJUNKTUUR“ ja nädalikirja „MAJANDUSTEATED“ tellimist.

PÖLLUMAJANDUS

NISUKAUBANDUS JA TAGAVARAD MAAILMAS.

WHEAT TRADE AND STOCKS.

Nagu selgus Majandusteated nr. 48 toodud nisusaakide kujunemise väljavaateist maailmas, on kogu tänavune nisutoodang madalam üldisest tarvitusest ja tarvituse ning toodangu vahe tuleb katta vanade tagavarade arvel. Kuidas kujunevad käesoleval kaubandusaastal üksikuis riikides ekspordiksminevad kogused ja milline on sisseveomaade impordi nõue, sellest saame ülevaate alltoodust.

Kaubanduslikud tagavarad ekspordiriikides.
Stocks in Export-Countries.

Tänavu on P.-Ameerika Ühendriiges järjestikku kolmas aasta, kus ei jätku oma toodangust sissemaanduste täielikuks rahuldamiseks.

Hinnangute järgi on nisutoodang 163 milj. kv, kuna tarvitus ja miinimumtagavarad ulatuvad 199 milj. kv-le. Seega tuleb puuduv osa, milline on 36 milj. kv, katta vanade tagavarade arvel. Käesoleva kaubandusaasta alguseks hinnati tagavarade seis 47 milj. kv-le, mis väheneb toodud puudujäägi rahuldamise arvel 36 milj. kv võrra, nii et järgmise kaubandusaasta alguks on nisutagavarade seis 11 milj. kv. Et tänavune nisukvaliteet on üldiselt madal ja seega jahu protsent väiksem eelmisist aastaist, siis tõuseb selle põhjal veelgi sisemaine tarvidus ja ekspordikskujunev kogus ulatub vast 10 milj. kv-le, mis osutub paljude viimaste aastate reas väiksemaks ja jääb 1931/32 aastast, kui Ühendriikide nisuväljaveo rekord-aastast, madalamaks peagu 11-kordselt.

Vastandina Ühendriikidele on suurenenud kaubanduslikud nisutagavarad **K a n a d a s**. Lõikus arvatakse 79 milj. kv-le ja eelmiste aastate tagavarad on 58 milj. kv, — seega nisutagavarad kokku 137 milj. kv. Tarvitus ületab vähe eelmise aasta ja tõuseb 37 milj. kv-le. Ekspordiks valmisolev kogus on seega 100 milj. kv, eelmise aasta 96 milj. ja viie viimase aasta 99 milj. kv. vastu.

Lõunapoolkeramaade kohta võib edaspidi tulla ekspordikoguste kujunemises veel muudatusi, sest toodangu kohta käivad

andmed on praegu liiga umbkaudsed. Argentiinas 25%-se külvipindade vähenemise tõttu on sealne toodang 17 milj. kv võrra madalam eelmisest aastast ja ulatub esialgsete andmete järgi 48 milj. kv-le (m. a. 65 milj. ja viimase 5 a. keskmine 62 milj. kv). Kui lõplik toodang jääb samaks, siis annab tänavune nisulõikus peale sisemaise tarvituse rahuldamise, milline on 25 milj. kv, ülejääke ekspordiks 23 milj. kv. Eelmiste aastate tagavarad hinnatakse 14 milj. kv-le. Nii on tänavune Argentiinasse ekspordiksmääratud nisukogus 37 milj. kv, milline on tunduvalt madalam möödunud (63 milj. kv) kui ka viimase viie aasta keskmisest (52 milj. kv) kogusest.

Vaatamata Austraalias 5%-sele külvipindade vähenemisele ja mõnes kasvurajoonis valitsevaile ebasoodsaile ilmastikuoludele, on sealne toodang m. a. tasemel ja tõuseb 37 milj. kv-le. Rahuldades omatarvituse, (14 milj. kv), jääb tänavusest lõikusest üle ekspordiks 23 milj. kv, mis vanade tagavaradega (13 milj. kv) annab 36 milj. kv. Tänavune kaubanduslik tagavara on madalam eelmisest aastast ja osutub kõige väiksemaks viimase 5 a. jooksul, mil keskmine ekspordiks valmisolev kogus oli 46 milj. kv.

Kokku on Argentiina ja Austraalia tänavune kaubanduslik nisutagavara madalam eelmisest aastast 32 milj. kv.

Vene tänavuse toodangu kohta puuduvad andmed, kuid arvestades soodsaid kasvuolusid peamiselt lõunarajoonis, milliseist tuleb enamuseks eksporditavast nisust, ulatub nende omatarvituse ülejääk umbes 10 milj. kv-le, milline kogus läheks ekspordiks.

India osatähtsus on viimaseil aastail nisukaubanduses langenud ja sealne toodang rahuldab vaid omatarvituse.

Euroopa eksporditjad maad (Doonau riigid, Poola ja Leedu) esinevad ka tänavu nõrgalt maailmaturul. Tänavune toodang ületab küll eelmise aasta, kuid jääb siiski nõrgemaks viimaste aastate keskmisest. Ka ülejäägid eelmisist aastaist on möödunud

aastase ikalduse tõttu väga madalad. Toodud maades müüglekuuluv kogus ületab möödunud aasta 4 milj. kv võrra ja tõuseb 11 milj. kv-le, jäädes siiski 2 milj. kv võrra alla-poolle viimase viie aasta keskmisest tasemest.

Kolmes tähtsamas P.-Aafrika nisu-tootjas maas on tänavune toodang üksteisest väga lahkuminev. Nii arvestatakse Alžeerias keskmise, Tuneesias hea ja Marokos väga madala (tänavune toodang 46% eelmisest ja 64% 5. a. keskmisest) toodanguga. Kõigis kolmes riigis on säilinud möödunud aasta väga heast lõikusest võrdlemisi suured tagavarad, millised aitavad suurendada tänavust eksportkogust. Arvestades ka teiste väiksemate eksportijatega (Türgi, Irak, Iraan, Tšiili, Uruguai), tõuseks toodud rühma tänavune eksportkogus 9 milj. kv-le, mis ületab eelmise aasta 1 milj. kv võrra.

Kogu turustamist ootav nisukogus on käesoleva kaubandusaasta algul 218 milj. kv, mis moodustab 22% 1928—32. a. keskmisest (1011 milj. kv) saagist. Üldse on praegune kaubanduslik tagavara kõige väiksem viimase 10 a. jooksul. Maksimumseis esines 1928/29. a., mil tagavarade kogus oli 374 milj. kv ehk 37% 1928—32. a. keskmisest saagist. Möödunud aastaga võrreldes on tagavarade vähenemine 26 milj kv ehk 11%

Neljast tähtsamast nisueksportijast maast on ainult Kanadas tegemist eksportkoguste suurenemisega, kuna Ühendriiges, Argentinas ja Austraalias esineb märgatav langus. Kokku nimetatud neljas eksportriigis on tänavune eksportkogus 36 milj. kv võrra madalam eelmisest aastast. Vaatamata Vene ja teiste väiksema tähtsusega maade eksportkoguse tõusule, jääb tänavune kogu väljaveoks valmisolev nisukogus 26 milj. kv võrra maha eelmisest aastast ja 116 milj. kv. 1928—32. a. keskmisest.

Tarvitajate riikide impordivajadus.
Requirements of Import-Countries.

Vastandina maailmaturgu nisuga varustajaile maile, mis asuvad enamuses ülemeremais, on koondunud välisnisu vajavad riigid rõhuvas enamuses Euroopasse. Üldiselt hinnatakse Euroopa riikide sisseveo osatähtsust 70—80% kogu maailma imporditavast nisukogusest.

Nagu selgus saakide ülevaatest, on k. a. Euroopa nisutoodang möödunud aasta tasemel ja kõrgem eelmise 5 a. keskmisest. Kui arvata välja normaal-eksportijad riigid, s. o. Doonau riigid, Poola ja Leedu, siis arvatakse teiste maade omatoodangu suurus 316 milj. kv-le, mis on väiksem 1933. a. (rekordasta) 36 milj. kv ehk 10% ja möödunud aastast 10 milj. ehk 3% võrra, kuid ületab siiski 1928—32. a. keskmise 36 milj. kv ehk 13% ja 1923—27. a. keskmise koguni 66 milj. kv ehk 26% võrra. Käesoleva aasta üldvähenemist on põhjustanud madalad saagid Prantsuses, Hispaanias, Portugalis ja Rootsis, kus tänavune toodang on madalam eelmisest aastast 26 milj. kv, kuna teisis riiges on toodang kas möödunud a. tasemel või isegi kõrgem, nagu Itaalias, Tšehhoslovakkias ja Kreekas. Üldiselt on märgata, et neis mais, kus tänavune toodang on madalam eelmisest aastast, on säilinud suuremaid tagavara kui teisis riiges, milliseis eelmiste aastate tagavarad on väiksemad kui tavaliselt. Ülevaate saamiseks, kui palju suudavad rahuldada Euroopa riigid oma toodangust ja milliseks kujuneb üksikute riikide impordivajadus, jagame riigid tagavarade seisu järgi toodud rühmadesse:

1) riigid, kelle tagavarad ulatuvad oma nõude rahuldamiseks või on isegi suuremad tarvitusest. Siia kuuluvad Saksa, Hispaania, Eesti, Prantsuse, Läti, Portugal, Rootsi ja Tšehhoslovakkia. Möödunud aastane Prantsuse, Rootsi ja Läti eksport oli 5,7 milj. kv, kuna teised riigid impordisid nisu 3,4 milj. kv, siis tõusis selle rühma riikide m. a. nisueksport 2,3 milj. kv-le. Eelmiste aastate võrdlemisi suured tagavarad Prantsuses on realiseeritud enamuses ja ainult soodsate nisuhindade korral maailmaturul võib tänavune eksport tõusta 3 milj. kv-le, milline kogus langeb täies ulatuses Aafrikas asuvate asumaade impordi arvele. Saksas ja Tšehhoslovakkias esineb väike puudujääk, kuid viimane kaetakse samaväärsest ülejäägist Balti ja Skandinaavia riikides. Seega täiendavad siia rühma kuuluvad riigid üksteist ja olevad tagavarad rahuldavad parajasti nõude ilma välja-veoks jäävate ülejääkideta;

2) riigid, kelle toodang katab suurema osa

tarvitusest — Austria, Kreeka ja Itaalia. Toodud kolme riigi möödunud aasta import oli 10 milj. kv, kuid tänavuse tunduva suurema toodangu tõttu ei tõuse sisseveo vajadus üle 7 milj. kv. Itaalia tänavune toodang katab ligemale sisemaise tarvituse;

3) riigid, kelle toodang on tunduvalt alla-poolse tarvitust. Need on Euroopa tähtsamad tööstus- ja karjamajandusriigid: Briti, Iiri, Belgia ja Luxemburg, Holland, Šveits, Taani, Soome ja Norra. Seega oleneb Euroopa riikide nisunõudmine peamiselt toodud rühma kuuluvate riikide turu mahutavusest. Silmatorkav on siin viimaste aastate jooksul kiire omatoodangu tõus. 1928—32. aasta keskmine omatoodang 24 milj. kv tõusis 1933. a. 32 milj. kv-le ja 1934. a. koguni 36 milj. kv-le. Tänavune toodang on küll madalam eelmisest aastast ja moodustab 33 milj. kv, kuid ületab siiski 38% võrra toodud keskmise.

Möödunud aastane selle rühma riikide import oli 89 milj. kv, millest osa oli madala väärtusega söödanisu. Et tänavu teiste söödaviljade, peamiselt maisi, hind on odavam ja nisu seevastu hinnas kõvenenud, siis tõenäoliselt jääb söödanisu import ära, mistõttu väheneks üldine sissevedu. Kuid teisalt sunnib tänavust sissevedu suurendama asjaolu, et toodud riikides on tagavarad kuivanud kokku, millistele tahetakse anda tänavu sisseveo suurenemise teel taas normaalseis. Tingituna toodud asjaoludest ületab tänavune sis-

sevedu 1 milj. kv võrra eelmise aasta ja tõuseb 90 milj. kv-le. See kogus jaguneks järgmiselt: Inglise ja Iiri 61 milj., Belgia-Luxemburg 11 milj., Šveits 5—6 milj., Holland 5—6 milj. ja Taani, Norra ja Soome kokku 7 milj. kv.

Kogu Euroopa 1935/36. a. nisuimpordi vajadus on 97 milj. kv, s. o. sama kõrge kui möödunud aastal ja osutub pealesõja-aastate jooksul madalaimaks. Üldiselt tuleb märkida Euroopa kohta, et tänavune toodang, import ja tarvitus võrreldes eelmiste aastatega on madalam.

Väljaspool Euroopat asuvate importmaade vajadust arvatakse aasta-aastalt 50 milj. kv. Nii tõuseb kogu maailma 1935/36. a. arvata- v import 147 milj. kv-le eelmise aasta 144 milj. kv vastu. Tänavusest lõikusest ülejääv osa, mis läheb turustamiseks, on 118 milj. kv ja ei kata üldist vajatavat sisseveokogust. Puuduv osa 29 milj. kv tuleb katta vanadest tagavaradest. Möödunud kaubandusaasta lõpul (31. juuli) oli kaubanduslik tagavara 100 milj. kv, mis väheneb aga toodud puudujäägi katte arvel käesoleva kaubandusaasta lõpuks 71 milj. kv-le. Seega on tagavarad viimase kolme aasta jooksul vähenenud järjekindlalt ja moodustavad 42% kõrgeseisuaegsest (1932/33) tasemest ja ületavad vaid veidi enne nisukriisi oleva enam-vähem normaaltagavarade seisuga 1928. aasta.

TOOSTUS JA KAUBANDUS

VÄLISKAUBANDUS 1935. A. 10-EL KUUL VÕRRELDES TEISTE RIIKIDEGA.

FOREIGN TRADE DURING 10 MONTHS OF 1935 AS COMPARED WITH OTHER COUNTRIES.

Maailmakaubanduse läbikäik käesoleval aastal võrreldes eelmisega suurenes, kusjuures intensiivsusest paistab silma eriti Eesti väliskaubanduse areng. Viimase väliskaubanduse üldlähikäik suurenes (väärtuselt) I—IX 35. a. võrreldes eelmise aasta sama ajavahemikuga 21,0%. Samal ajal 35 riigi (mis maailmakaubanduse lä-

bikäigus moodustavad üle 90%) väliskaubandus kokku suurenes ainult 4,8%. Seejuures väliskaubanduse suurenemine väljaspool Euroopat asuvais mais oli märksa intensiivsem kui Euroopas. Ent Eesti väliskaubanduse lähikäigu suhteline tõus võrreldes ka väljaspool Euroopat asuvate maadega osutus kaks korda suuremaks.

Maailmakaubanduse üldlääbikäigu areng (väärtuselt).

Development of World Trade (Export + Import) (Value).

	Suurenem. (+) või vähenem. (—)
	I—IX 35. a. võrreldes I—IX 34. a.
1	I—IX 35 as compared with I—IX 34.
	Increase (+) or Decrease (—) in %
Eesti — Estonia	+21,0
Kokku 35 riiki — Total 35 countries	+ 4,8 ¹⁾
Tõstusmaad: — Industrial countries:	
Euroopa — European	— 0,7 ¹⁾
Väljaspool Euroopat — Non-European	+11,2 ¹⁾
Põllumajandusmaad: —	
Agricultural countries:	
Euroopa — European	+ 0,4 ¹⁾
Väljaspool Euroopat — Non-European	+ 9,9 ¹⁾

Vaadeldes üksikute maade väliskaubanduse arenemist ja võrreldes Eesti väliskaubanduse üldlääbikäigu kujunemist viimasel ajal Balti (Läti, Leedu, Poola, Soome) ja Skandinaavia (Rootsi, Norra, Taani) riikidega, mis Eestiga kõige enam sarnlevad majandusliku struktuuri, väliskaubanduse seisukorra ja geograafilise asendi poolest, võib konstateerida, et Eesti sammub esirinnas. Nagu nähtub tab. 2, tõusis Eesti väliskaubanduse üldlääbikäik 18,4%, Läti 15,2%, Rootsi, Norra, Soome ja Taani väliskaubanduse üldlääbikäik suurenes tunduvalt vähem kui Eesti oma, kuna Poola ja Leedu väliskaubanduse üldlääbikäik isegi kahanes pisut.

Balti ja Skandinaavia maade väliskaubanduse üldlääbikäigu (väljaveo + sisseveo) areng (väärtuselt).

Development of Foreign Trade (Export + Import) of Baltic and Scandinavian Countries. (Value).

	1934.	1935.	Suurenemine (+)
	I—X.	I—X.	Vähennemine (—)
2			Increase (+)
			Decrease (—)
	Milj. vastava maa valuutas — In Mill. of Corresponding National Currencies		
1. Eesti — Estonia	102,7	121,6	+18,4
2. Läti — Latvia	144,1	166,0	+15,2
3. Rootsi — Sweden	2 095,0	2 219,4	+ 5,9
4. Norra — Norway	1 090,8	1 139,8	+ 4,5
5. Soome — Finland	9 053,8	9 409,9	+ 3,9
6. Taani — Denmark	2 106,5	2 147,8	+ 2,0
7. Poola — Poland	1 469,5	1 460,9	— 0,6
8. Leedu — Lithuania	237,1	230,5	— 2,8

1) Arvutatud Saksa konjunktuuriinstituudi uue indeksi järgi. Tähenatud indeks haarab üksikute maade väliskaubanduse läbikäigu vastava maa valuutas, s. o. arvutamata ühtlasle valuuta baasile.

— Calculated on basis of new index number of The German Institute for Business Research. This index expresses the foreign trade of various countries in terms of their national currencies, i. e. without re-calculation on common currency basis.

Kuigi väliskaubanduse üldlääbikäik Eestis on suurenenud kõige enam, omab ekspordi alal esimese koha Läti. Viimase eksport suurenes võrreldes eelmise aasta sama ajavahemikuga 18,4%, kuna Eestis 13,7%, Taani, Leedu ja Norra eksport suurenes samal ajal ainult mõne protsendi võrra. Rootsi oma püsis eelmise aasta tasemel, kuna Soome ja Poola eksport kahanes, kusjuures viimase oma koguni 6,8%.

Väljaveo areng (väärtuselt).

Development of Exports (Value).

	1934.	1935.	Suurenemine (+)
	I—X.	I—X.	Vähennemine (—)
3			Increase (+)
			Decrease (—)
	Milj. vastava maa valuutas — In Mill. of Corresponding National Currencies		
			%
1. Läti — Latvia	66,2	81,1	+18,4
2. Eesti — Estonia	57,6	65,5	+13,7
3. Taani — Denmark	1 002,2	1 040,9	+ 3,8
4. Leedu — Lithuania	119,7	124,1	+ 3,7
5. Norra — Norway	472,9	484,5	+ 2,5
6. Rootsi — Sweden	1 094,6	1 099,4	+ 0,5
7. Soome — Finland	5 123,0	5 033,5	— 1,7
8. Poola — Poland	805,3	756,3	— 6,8

Võrreldes Läti ja Eesti ekspordi suurenemist viimasel kolmel aastal selgub, et vaatamata Läti ekspordi intensiivsemale kasvamisele käesoleval aastal, Eesti ületab 1933. a eksporditaseme enam kui Läti (tab. 4). Samast tabelist nähtub, et Eesti ekspordi väärtus I—X 1934 võrreldes eelmise aasta sama ajavahemikuga tõusis nominaalselt 54% (või arvestades kursilangust — siiski ligi 35%), kuna Läti eksport samal ajal vähenes koguni 3% võrra. Järelikult lähtudes 1933. a ekspordi tasemest, osutub Läti ekspordi suurenemine Eesti omast ka käesoleval ajal veel märksa väiksemaks.

Eesti ja Läti väljaveo areng 1933—35.

Development of Exports of Estonia and Latvia for 1933—35.

	I—X 33.	I—X 34	I—X 35.
Eesti — Estonia	100	154	175
Läti — Latvia	100	97	118

Eesti ja Läti ekspordi analüüs üksikute kaubartühmade järgi k. a. esimesel 9 kuul (kõigi 10 kuu kohta puuduvad andmed Läti kohta) näitab, et Läti ekspordi intensiivsem suurenemine k. aastal on tingitud tunduvalt suuremast teraviljaekspordist. Eesti tera-

viljaeksport suurenes 1,8 milj. kr-lt I—IX 34. a. 3,1 milj. kr-le I—IX 35. a., kuna Läti oma tõi samal ajavahemikul 0,5 milj. Ls-lt 6,1 milj. Ls-le. Lühidalt, Eesti teravilja ekspordi juurdekasv moodustas I—IX 34. a. üldeksportidist 2,6%, kuna Läti oma samal ajal vastavalt 9,7%. Seega teraviljaeksporti suurenemise vahe Eesti ja Läti vahel moodustab 7,1% I—IX 34. a. üldväljaveost, s. o. peagu sama palju, kui vähe Läti ja Eesti kogu ekspordi juurdekasvu suhtes (Läti ekspordist suurenes I—IX 35. a. võrreldes eelmise aasta sama ajavahemikuga 24,5% ja Eesti oma 16,5%).

Erakorralise seisukoha omab Eesti sisseveo suurenemise poolest. Nagu nähtub tab. 5, suurenes Eesti import (väärtuselt) I—IX 35. a. võrreldes eelmise aasta sama ajavahemikuga 24,4%. Teisel ja kolmandal kohal järgnevad Soome ja Rootsi, kumbki 11,3% sisseveo suurenemisega. Veel vähem on suurenenud Läti, Poola ja Norra import. Taani import püsis eelmise aasta tasemel, kuna Leedu oma impordi vähendas koguni 9,4%.

Sisseveo areng (väärtuselt).

Development of Imports (Value).

5	1934.		1935.		Suurenemine (+) vähenedmine (-) Increase (+) Decrease (-)
	I—X.	I—X.	I—X.	I—X.	
	Milj. vastava maa valuutas — In Mill. of Corresponding National Currencies.		%		
1. Eesti — Estonia .	45,1	56,1		+24,4	
2. Soome — Finland .	9 990,8	4 376,4		+11,3	
3. Rootsi — Sweden .	1 060,4	1 180,0		+11,3	
4. Läti — Latvia . . .	77,9	84,9		+ 8,3	
5. Poola — Poland . . .	664,2	704,6		+ 6,1	
6. Norra — Norway . . .	617,9	655,3		+ 6,1	
7. Taani — Denmark . .	1 104,0	1 106,9		+ 0,3	
8. Leedu — Lithuania . .	117,4	106,4		- 9,4	

Impordi tundavam suurenemine võrreldes ekspordiga põhjustas Eesti väliskaubanduse aktiivsuse vähenemist. Kuna väliskaubanduse aktiivsus I—X 34. a. üldlääbikäigust oli 12,2%, moodustas ta I—X 35. a. 7,7% (v. tab. 6). Tähenadatud väliskaubanduse aktiivsuse vähenemine osutub nende muutuste otseks tagajärjeks, mis tulid teostada väliskaubanduse poliitikas. Uue kaubalepingu

elluviimine Inglisea, järjekindlam kliiring- arvete korraldamine Saksa ja Lätiga tõi endaga kaasa Eesti väliskaubanduse aktiivsuse vähenemise tähendatud riikidega. Väliskaubanduse aktiivsus mainitud kolme riigiga kokku moodustas I—X 34. a. 19,9% (Inglisea 16,5%, Saksaga 2,2% ja Lätiga 1,3%) väliskaubanduse sama aja üldlääbikäigust, kuna ajavahemikul I—X 35. a. ainult 13,1% (Inglisea 12,1%, Saksaga 0,5% ja Lätiga 0,5%), s. o. vähenes suuremal määral kui väliskaubanduse üldine aktiivsus. See tähendab, et Eesti väliskaubanduse aktiivsus kõigi muude maadega (s. o. peale Inglise, Saksa ja Läti) käesoleval aastal võrreldes I—X 34. a. on suurenenud.

Vaatamata Eesti väliskaubanduse bilansi aktiivsuse osatähtsuse*) vähenemisele käesoleval aastal, osutub ta 7,7%-ga üldlääbikäigust käesoleval ajal Balti ja Skandinaavia riikide hulgas siiski kõrgeimaks. Peagu sama väliskaubanduse bilansi aktiivsust käesoleval aastal saavutas ka Leedu ja seda eelmainitud tunduva sisseveo piiramise arvel. Peale selle omasid aktiivse väliskaubanduse bilansi, kuigi väiksemal määral, Soome ja Poola. Läti, Taani, Rootsi ja Norra väliskaubanduse bilansid seevastu on passiivsed.

Väliskaubanduse bilansi areng ja selle osatähtsus.

Development of Trade Balance, and Its Relative Importance.

6	1934.		1935.		Aktiiva (+) või passiiva (-) osatähtsus (üldlääbikäik = 100) — Relat. Importance of Active (+) or Passive (-) Balances (Total Trade = 100) %
	I—X	I—X	I—X	I—X	
	Aktiiva (+) või passiiva (-) milj. vastava maa valuutas — In Mill. of Corresponding National Currencies.		Aktiiva (+) või passiiva (-) osatähtsus (üldlääbikäik = 100) — Relat. Importance of Active (+) or Passive (-) Balances (Total Trade = 100) %		
1. Eesti — Estonia . . .	+12,5	+9,4	+12,2	+7,7	
2. Leedu — Lithuania . .	+2,3	+17,7	+1,0	+7,7	
3. Soome — Finland . . .	+1 192,9	+687,1	+13,2	+7,0	
4. Poola — Poland	+141,1	+61,7	+9,6	+3,5	
5. Läti — Latvia	-11,7	-3,8	-8,1	-2,3	
6. Taani — Denmark . . .	-102,1	-60,0	-4,9	-3,1	
7. Rootsi — Sweden	-25,9	-140,3	-1,2	-6,6	
8. Norra — Norway	-135,0	-170,8	-12,4	-15,0	

*) Väliskaubanduse bilansi aktiivsuse suhe üldlääbikäigust vastaval ajal.

RAUDTEE TEGEVUS JA TULUD OKTOOBRI 1935. a. ACTIVITY AND REVENUE OF RAILWAYS IN OCTOBER.

Käesoleva aasta oktoobris on märgata kaubaveos väikest langust võrreldes läinud aasta vastava kuuga.

Maksulist kaup veeti	1935	1934
tonne tuh.	188	191
sellest: kohalikku	183	178
tn.-km.	16 465	19 812
sellest: kohalikku	15 794	18 295

Veetud kaubakogus langes 188:191 tuh. tn. vastu aasta varem ehk 1,6% võrra, kuna kohalikus veos on vedu suurenenud 2,8%, väljavedu püsib võrdne 2 tuh. tonniga; kuid sissevedu vähenes 1:5 tuh. tn. vastu ehk 80,0%. Vaatamata oma väikesele osatähtsusele põhjustasid väljaveod siiski kaubaveo üldist vähenemist. Võrreldes veetud kaubakogust tn-km-ga näeme, et tn-km on suuremas ulatuses vähenenud, nimelt 3347 tuh. ehk 16,7% võrra, mis tingitud keskmise veokauguse lühenemisest, mis k. a. 87,6:103,7 km. vastu möödunud aastal. Koguselt on vedu suurenenud laiarööpmelisel teel 128:123 tuh. tn vastu, kuid tn-km vähenesid 12 964 tuh. tn-km-le 14 445 tuh. tn-km-ile ehk 10,3% võrra. Kitsarööpmelisel teel kaanes tn-de kui ka tn-km arv, esimene 60:68 tuh. tn vahekorras, teine 3 501:3 367 tuh. tn-km. ehk 34,8% käesoleva aasta kahjuks. Kitsarööpmelise tee vedude vähenemine on tingitud enamuses metsaveo vähenemisest, samuti ka halbade juurdeveoteede tõttu, mis k/r. suurimaid veoaineid.

Pagasivedu püsib koguselt võrdne 0,5 tuh. tn-ga, kuid tn-km arv on käesoleval aastal suurenenud 45:36 vastu, seega suurenemine 9 tuh. tn-km ehk 25,0%. Tn-km arvu suurenemist põhjustab keskmise veokauguse pikene mine 90,0:72,0 km vastu aasta varem.

Reisijate liikluses on märgata tõusu.

Reisijaid veeti tuh.	1935	1934
Üldse	717	654
sellest: I—II klassis	14	12
III klassis	703	642
neist elektrironges	401	375
reis.-km. üldse	19 900	17 118
sellest: elektrironges	8 142	2 858

Arvult suurenes reisijatevedu k. a. oktoobris 63 tuh. ehk 9,6% võrra. Reisijate üldarvust omavad III klassi reisijad kaaluvama osatähtsuse 98,0%:98,2% l. a. kasuks, millest 57,0%:58,4% vastu möödunud aastal langeb elektrirongide kasutajale. Käesoleval aastal suurenes reisijate arv II klassis 16,7% ja kaugemaasõitjate arv 13,1% võrra. Reis-km arv tõusis 2787 tuh. ehk 16,3%, millest 10,2% langeb lühimaa (elektri) sõitjate tõusu arvele. Reis-km üldarvust on elektrironges sõidetud reis-km k.a. osatähtsusest 15,8%:16,7%. Keskmise pikamaa sõidukaugus pikenes 53,0:51,0 km. vastu käesoleva aasta kasuks. Oktoobri tulude esialgne kokkuvõte, võrreldes vastavate summadega aasta varem, on vähenenud.

Tulud: läbikõik tuh. kr.	1935	%	1934	%
Üldse	945	100,0	980	100,0
sellest: reisijateveost	327	34,6	299	30,5
pagasiveost	25	2,6	24	2,4
kaubaveost	566	59,9	636	64,9
mitmesug. tulud	27	2,9	21	2,2

Kaubaveost laekuv tulu, mis osatähtsusest esikohal 59,9%:64,9% vastu l. a. vähenes 70 tuh. kr. ehk 11,0%. Teised tululiigid on suurenenud. Reisijate liikluse elavnemise tõttu tõusis ka vastav tulu 28 tuh. kr. ehk 9,4% võrra. Kuigi teised tululiigid näitavad tõusu (+9,9%) ületab kaubaveost laekuva tulu kaheksamine tõusu (-11,0%) ja seega põhjustab üldist tulude vähenemist. Üldsummas vähenes tulu 35 tuh. kr. ehk 3,6%.

LUHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

□ Vabariigi Valitsus on Riigi Metsatööstusele andnud loa müüa mehaanilise puutööstuse a/s. A. M. L u t h e r'ile Tallinnas 1935/36. a. jooksul riigi kulul raiumisele tulevast metsast saadavaid ja laoplatsele väljaveetavaid kasepakke umbes 18 500 tihm kindlaksmääratud hindadega.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond on andnud loa:

□ O/ü. I. Eesti Suletööstusele, Tallinnas, Vene tän. 27, padjakatteride kudumistööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töölist. Jõuandjaks

elektrimootorid, kogujõuga 3,7 h.j. Kootakse puuvillast, linast ja siidpadjakatterideid.

□ Leo Lipelisele, Tallinnas, Sauna t. 1—12, nahk- ja trikookindatööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 15 töölisi. Valmistatakse nahk- ja trikookindaid.

□ H. Tallmeisterile, Tallinnas, Koidu tän. 95 sisseseatud pesu- ja pleknõupidetöökojas töö algamiseks. Ettevõttes leiab tööd 6 töölisi. Jõuandjaks on 3 h. j. elektrimootor. Valmistatakse mitmesuguseid nõupe.

□ Ühisusele „Võhma Eksporttapa-maja d“, Võhmas, Viljandimaal, sisseseatud vorstitööstuses töö algamiseks. Ettevõttes leiab tööd 23 töölisi. Valmistatakse vorste ja muid lihakonserve sise- ja välis-turule.

□ O/ü. „Raadio-Elektrotehnika tehasele“ Tallinnas, end. Bekkeri tehaste majas sisseseatud raadioaparaatide ja elektritarvete tööstuses töö algamiseks. Ettevõttes leiab tööd 25 töölisi. Jõuandjaks on elektrimootorid. Valmistatakse

mitmesuguseid raadioaparaate, nende osi ja muid elektritarbeid.

□ Marta Johanson'ile, Antsla alevis, Võrumaal, Tuletõrje tän. 16, villatööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töölisi. Jõuandjaks 12 h. j. nafta- ja 10 h. j. elektrimootorid. Kraasitakse villa ja kaltse ning kedratatakse villast lõnga.

□ Majandusminister on ühinenud ja toetab töösturite palvet Siseministeeriumi ees, et Keelemääruse § 15 (Riigi Teataja nr. 21 — 1935. a.) muudetakse ja lubatakse kodumaal valmistatud ja turustatavate toodete pakendite pealkirjades tarvitada veel võõrkeeli kuni 1. I. 1937, kuna ettevõttele on veel suurel määral tagavaras endisi Keelemäärusele mittevastavaid etikette ja pakendeid.

□ Ühistegevuskoja elluviimise komitee esimeheks on Majandusminister määranud Majandusministri abi A. Reinart'i, liikmeiks prof. J. Köpp, M. Käbin, E. Just ja A. Ekbaum ning sekretäriks vanem-tööstusinspektori H. Visman'i.

LAEVANDUS

EESTI MEREMEESTE PALGAD KAUGESÖIDUS 1. XII.

WAGE RATES OF ESTONIAN SEAMEN SAILING IN FOREIGN WATERS.

„Majandusteated“ nr. 45 töömeeste uued palganormid, mis laevaomanikkude ühisuse poolt võeti vastu 1. XI s. a. Vahepeal laevaomanikkude ja juhtkondade organisatsioonide vahel lepiti kokku ka juhtkonna palga lõplikus reguleerimises ning alates 1. XII hakkavad kehtima kaugesõidus enamuses eesti laevades järgmised normid kuus:

Eesti meremeeste palgad kaugesõidus.

Wage Rates of Estonian Seamen Sailing in Foreign Waters.

Kutsejärg	Sõit väljaspool Balti merd	Sõit Balti mere ja väljaspoolsete sadamate vahel
Laevajuht	300—360	300—350
Tüürimehed:		
I üle 2000 br. reg.-tn.	215	210
I 1000—2000 „ „ „	205	200
I alla 1000 „ „ „	195	190
II üle 2000 „ „ „	170	165
II 1000—2000 „ „ „	165	160
II alla 1000 „ „ „	155	150
III üle 2000 „ „ „	155	150

Kutsejärg	Sõit väljaspool Balti merd	Sõit Balti mere ja väljaspoolsete sadamate vahel
Mehaanikud:		
I üle 1000 HP	260	255
I 500—1000 „	245	240
I 250—500 „	230	225
II üle 1000 „	200	195
II 500—1000 „	190	185
II 250—500 „	175	170
III üle 1000 „	170	165
Raadiotelegrafist	155	150
Assistent	130	125
Pootsman	120	115
Puusepp	117	112
I j. madrus	95	90
II j. madrus	85	80
Tekipoiss, kokapoiss üle 6 kuu sõit	65	60
Junga (õpilane)	45	40
I j. stuart, kokk	100	95
II j. stuart, kokk	85	80
Kajuti teenija	80	75
I j. kütja	100	95
II j. kütja	90	85
Trimmer	85	80

Erimäärused:

1. Sõitudel Vahemerde ja Aafrika sadamaisse makstakse laevapere toidu puhul I rühma palgale juurde Kr. 5.—
2. Sõitudel üle ookeani Põhja- ja L.-Ameerikasse makstakse laevapere toidu puhul I rühma palgale juurde Kr. 10.—
3. Laevajahi, I tüürimehe ja I mehaaniku palga hulka on arvatud ka ületundide tasu, arvatud välja timecharteri aeg, kus I tüürimees saab ületunnitasa, kui seda maksab rentija.

4. Raadiotelegrafisti kohuste täitmise eest lisatasu Kr. 50.— kuus.
5. Laeva seisul remondis Eestis makstakse 2/3 II rühma palgast, kui mehed laeva juures töös.
6. Ületundide tasud: juhtkond Kr. 0.70 tund, poosman, puusepp " 0.55 " assistent " 0.55 " teised " 0.50 "
7. Samas seltsis üle 5 aasta teeninud meremehele võib maksta lisatasu kuni 5% palgast.

VALUUTAHINNAD.
EXCHANGE RATES.

	Tallinna börs				Londoni börs	
	100 \$, 100 £ jne. eest Eesti krooni				1 £ eest \$, Saksa mk. jne.	
	16. XII. 1935		10. XII. 1935		16. XII 1935	10. XII 1935
	Ost	Müük	Ost	Müük		
\$ (dollar)	367	375	367	375	4,9268	4,9318
£ (Inglise n.)	1811	1835	1811	1835		
Saksa riigimark	135,00	138,50	135,00	138,50	12,25 ¹⁾	12,28
Soome mark	7,98	8,10	7,98	8,10	227,00	227,00
Prantsuse fr.	24,30	24,50	24,20	24,50	74,61	74,72
Belgia belga	61,95	62,95	61,95	62,95	20,21	20,265
Helveetsia fr.	119,15	120,65	118,95	120,45	15,185	15,217
Itaalia ltr	—	30,00	—	30,00	61,00	—
Eesti kroon	—	—	—	—	18,25 ¹⁾	18,25
Rootsi kroon	93,40	94,80	93,40	94,80	19,395	19,395
Taani kroon	80,85	82,05	80,85	82,05	22,40	22,40
Norra kroon	90,95	92,15	90,95	92,15	19,905	19,905
Tšehhoslov. kr.	15,20	15,50	15,20	15,50	118,81 ¹⁾	119,06
Hollandi kulden	248,65	251,65	248,65	251,65	7,2775	7,285
Läti lant	—	112,50	—	112,50	15,12 ¹⁾	15,12
Cerv. rubla	—	—	—	—	5,682 ¹⁾	5,678
Austria šilling	68,95	70,85	68,95	70,85	26,25 ¹⁾	26,31
Ungari pengö	—	—	—	—	28,00 ¹⁾	28,50
Poola zlott	69,40	70,40	69,25	70,25	26,00 ¹⁾	26,18
Leedu liti	61,70	62,60	61,60	62,50	29,25 ¹⁾	29,25
Danzigi kulden	69,40	70,40	69,25	70,25		

¹⁾ 14 XII 1935

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU.
EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1935. a.	1934. a.	1933. a.
	9./XII-15./XII 1935	2./XII-8./XII 1935	1. I kuni 15. XII	1. I kuni 16. XII	1. I kuni 17. XII
VÕI (tonni)	144,5	119,2	10513,0	9882,3	9106,4
Butter (tons)					
Sellest:					
Saksa	72,6	65,2	4268,3	3413,3	3581,2
Inglise	56,6	49,0	5892,3	6283,4	4395,1
Belgiase	—	—	42,3	15,4	262,1
Soome	—	—	—	2,1	543,0
MUNAD					
(tuh. tk.) —					
Eggs (1000)	153	405	47507	34500	22580
Sellest:					
Inglise	—	—	21803	19072	6238
Saksa	111	149	20056	11229	12683
PEEKON					
(tonni) —					
Bacon (tons)	223,7	11,2	2267,3	1971,3	3098
LINA (tonni)					
Flax (tons)	166,2	38,5	4714,6	3796,7	2873,8
Sellest:					
Inglise	140,5	22,8	3141,7	2713,9	1770,3
Belgiase	—	—	70,3	121,6	679,7
Soome	5,0	10,6	166,2	130,7	110,3
Saksa	—	—	1112,5	677,6	112,5
Prantsusse	20,4	—	122,0	60,5	50,2

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG — BUTTER MARKET.

Kuigi lähenevate jõulude tõttu võiturul oodati elavnemist, on seisukord senini püsinud vaiksena. Ka võihindade kujunemises mõõdunud nädalal ei ole erilist muutust, kuna Eesti võihinnaks Manchesteris noteeriti 106—108 š cwt, s. o. võrdne eelmise nädala noteeritud hinnaga. Saksast saadav hind jäi endiseks, s. o. fob Tallinn 154 snt kg. Kuna Saksa veetud võikoguse osatähtsus suurenes mõõdunud nädalal ja hinnad püsisid, oleks meie eksportvõid hinnanoteering pidanud vähe kõvenema, kuid ta langes siiski 139 snt-le kg eelmise nädala 141 snt vastu. Noteeringu

nõrgenemist põhjustas Saksa RM kursi vahet, mis tekkis eelmisel nädalail noteerimisel aluseksvõetud kursi ja tegelikult saadava RM hinna vahel

Võitootmine ja eksport ookeanitaguseist maist näitab tõusu, kuid on väiksem mõõdunud aasta toodangust ja ka ekspordist. Nii on novembris Austraalias väljaveo-kontrolljaamadadesse sissetulnud võikogus 5% võrra väiksem kui mõõdunud aastal samal ajal. Samuti on eksport vähenenud 3% võrra. Käesoleva tootmissesoomi jooksul on võieksport Austraaliast vähenenud 22% võrra.

TÄHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 43.	9/XII	2/XII	o/o	November		English Nomenclature see No. 43.	9/XII	2/XII	o/o	November	
	15/XII	8/XII		1935	1934		15/XII	8/XII		1935	1934
SUURMÜÜGIHINNAD Tallinnas börsikom. noteerin-gute järgi (kr. kv)						PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
Teravili, jahu ja kartul						Rukis — (kr. kv.)					
1. Rukis	12,00	12,50	-4,0	12,56	10,25	87. Hamburg (La Plata)	7,26	7,95	-1,2	7,37	9,01
2. Nisu	17,00	17,00	0	17,75	14,50	88. Chicago	7,05	6,85	+11,7	7,12	11,30
3. Oder, õlle	16,00	16,00	0	15,00	13,00	89. Winnipeg	5,96	5,77	+3,2	5,98	8,50
4 "sõda	16,00	16,00	0	15,10	8,50	Nisu — (kr. kv.)					
5. Kaer	10,25	10,50	-2,4	10,19	6,88	90. Hamburg (Manitoba I)	14,05	14,31	-1,8	14,16	13,50
6. Rukkijahu	14,18	14,18	0	14,48	12,55	91. Liverpool	11,89	11,89	0	12,09	9,97
7. Rukkipüü	20,75	20,90	-0,7	22,16	18,75	92. Chicago	13,16	12,99	+1,3	13,08	13,37
8. Nisupüü (kõrgem sort)	31,00	31,00	0	32,13	23,74	93. Winnipeg	11,37	11,38	-0,1	11,48	10,54
9. Kartulid, ekspord					1,78	Mais — (kr. kv.)					
10. " piirituse	2,15	2,15	0	2,10	1,78	94. Tallinn					
11. " vabriku	1,90	1,90	0	1,92	1,61	95. Chicago	8,47	8,29	+2,2	8,58	13,26
Plimasaadused ja kunstvõi						Või. (snt. kg)					
12. Junst šveitsi (kg)	1,20	1,30	-7,7	1,16	1,10	96. Tallinn	139	141	-1,5	141	113
13. Margariin	0,75	0,75	0	0,75	0,67	97. Kindlustatud hind	160	160	0	160	130
Koloniaalkaubad						Londons.					
14. Suhkur	42,38	42,38	0	42,75	41,31	98. Taani	227	226	+0,4	222	215
15. Sool, Vene	2,50	2,50	0	2,50	3,20	99. Eesti					133
16. " Saksa	2,50	2,50	0	2,50	3,00	100. Läti					187
17. " Inglise	2,50	2,50	0	2,50		101. Leedu					182
18. Riis, Burma II	45,75	45,75	0	45,83	44,43	102. U-Meremaa		165			136
19. Tee, Or. Pek., Tseilon (kg)	5,75	5,75	0	5,75	5,75	Manchesteris.					
20. Kohv, Rio, Santos jne.	4,63	4,63	0	4,63	4,75	103. Taani	229	230	-0,4	226	219
21. Heering, S. Mattios (tünn)	38,50	38,50	0	38,50	34,00	104. Eesti	191	191	0	192	156
22. " Matfuis "	42,50	42,50	0	42,50	37,00	105. Läti	191	191	0	191	157
Ehitusmaterjal						106. Soome	224	224	0	219	205
23. Telliskivid (1000 tk.)	40,00	40,00	0	40,00	35,00	107. Rootsi	222	222	0	210	193
24. Tsement (tünn) ¹⁾	6,45	6,45	0	6,45	6,33	Berliinis.					
25. Lubi	2,50	2,50	0	2,50	3,38	108. Saksa margivõi	356	356	0	348	377
26. Tsinkvalge (kg)	0,45	0,45	0	0,45	0,52	109. Peen meiereivõi	348	348	0	348	369
27. Ooker	0,21	0,21	0	0,21	0,22	110. Meiereivõi	337	337	0	337	357
28. Värnita	71,00	71,00	0	71,25	64,50	111. Kopenhaagensis. — Taani	183	183	0	178	169
Metallid						Peekon. (snt. kg)					
29. Raud, sordi	14,00	14,00	0	14,00	14,00	112. Tallinn 60 — 72 kg I s.	62 ^{*)}	62 ^{*)}	+9,7	62	63
30. Teras, vedru	25,00	25,00	0	25,00	25,00	113. " { 55,5—59,5 " "	63 ^{*)}	67 ^{*)}	+10,5	57	58
31. Inglise	492,50	492,50	0	491,25	492,50	114. " { 72,5—75,0 " "	59 ^{*)}	53 ^{*)}	+11,3	53	54
32. Seatina	49,00	49,00	0	48,50	30,50	Londons (kõrgem not.)					
33. Vaskplekk, punane	135,00	135,00	0	135,00	168,00	115. Taani	146	146	0	151	153
34. " valge	160,00	160,00	0	160,00	149,00	116. Eesti	134	134	0	135	148
35. Tsinkplekk	67,50	67,50	0	67,50	67,50	117. Läti	132	132	0	134	144
Biile ja nahk						118. Leedu	134	134	0	132	148
36. Puuvillanerie, bjäs (mtr)	0,56	0,56	0	0,56	0,56	119. Rootsi	137	137	0	142	148
37. " mitkal	0,42	0,42	0	0,42	0,42	120. Hiri	148	148	0	153	157
38. Tallanahk, Eesti nah. (kg)	2,45	2,45	0	2,40	2,15	121. Poola	130	130	0	135	144
39. " Am. nah. I s.	2,70	2,70	0	2,65	2,43	Liina — Võru-Petseri.					
Kütteained, õlid jne.						122. Ristna (R)	120	126	-4,8	125	102
40. Kivisüsi, auru, Newcastle	2,55	2,55	0	2,55	2,55	123. Hoffdreiband (HD)	111	117	-5,2	116	93
41. " sepa	2,75	2,75	0	2,75	2,75	124. Dreiband (D)	102	108	-5,6	107	84
42. Põlevkivi, I a	0,80	0,80	0	0,80	0,85	125. Ordin-dreiband (OD)	91	97	-6,2	95	74
43. Turvas				0,33	0,38	126. L. ordin. dreib. (LOD)	80	86	-7,0	85	64
44. Põlevkivisüsi	4,60	4,60	0	4,60	5,25	127. Takuprakt (H)	68	74	-8,2	73	52
45. Nafta, Ameerika ja Poola	10,25	10,25	0	10,25	10,60	Mujal Eesti.					
46. Petrooleum, Vene ja Am.	11,25	11,25	0	10,35	10,64	128. Ristna (R)	118	124	-4,8	129	100
47. Bens., R.-põlevk. segab. (lt)	0,26	0,26	0	0,59	0,27	129. Hoffdreiband (HD)	100	115	-5,2	114	91
48. " välimaa, I sort	40,00 ^{*)}	40,00 ^{*)}	0	40,00	0,23	130. Dreiband (D)	100	106	-5,7	105	82
VÄIKEMÜÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)						131. Ordin. dreiband (OD)	89	95	-6,3	94	72
49. Rukis						132. L. ordin. dreib. (LOD)	78	84	-7,1	83	62
50. Nisu						133. Takuprakt (H)	66	72	-8,3	71	50
51. Oder					12,0						
52. Kaer	10,5	10,5	0	10,5	7,5						
53. Rukkijahu	14,3	14,1	+1,4	14,5	12,5						
54. Sepikujahu	26,0	28,0	-7,1	28,0	18,0						
55. Kartulid	3,2	3,2	0	3,4	2,8						
56. Piim, II valik	11	12	-8,3	11	10						
57. Leuavõi	135	135	0	174	140						
58. Kõõgivõi	170	166	+3,0	158	129						
59. Koor, rõõsk (liiter)	108	108	0	108	96						
60. " hapu	100	100	0	100	93						
61. Kanamunad (paar)	14	13	+7,7	13	12						
62. Sealiha, keedulih	60	60	0	68	49						
63. " praeliha	70	65	+7,7	69	54						
64. Loomaliha, supiliha	30	28	+18,2	60	50						
65. " praeliha	45	55	-12,3	60	50						
66. Vasikalih, esim. veer.	45	46	0	52	47						
67. " tag.	60	55	+9,1	62	53						
68. Lambaliha, esim. veer.	40	40	0	41	38						
69. " tag.	45	45	0	46	43						

1) fr. Raltvere; *) 16./XII—22./XII; *) 9./XII—15./XII; *) 25./XI—1./XII; *) 100 kg. **) kg.

Või väljavedu Taanist oli käesoleva aasta novembris 2% võrra väiksem kui möödunud aastal samal kuul. Aasta esimese 11 kuu jooksul on või väljavedu Taanist vähenenud 8% võrra. Kogu väljaveost Inglisse on läinud 80% (m. a. 84%) ja Saksa 18% (m. a. 18%). Koguselt vähenes või väljavedu Taanist käesoleval aastal Inglisse 13% ja suurenes Saksa 28% võrra, võrreldes m. a. sama ajaga.

P.-Am. Ühendriikide võistude suurenemine möödunud aastal ning käesoleva aasta esimesel poolel aitas vähendada võipakkumise pinget Inglises ning soodustas seega võihindade paranemist. Käesoleval aastal paranes aga karjapidamise seisukord P.-Am. Ühendriigis ning seega vähenes tarve suuremate võikoguste sisseveoks. Kuivõrd suurel määral käesoleva aasta võimpoort erineb möödunud aastast, näeme sisseveetud koguseist. Nii veeti sisse P.-Am. Ühendriigesse võid (sulgudes möödunud aasta vastava kuu sissevedu) tuh. naeltes: jaanuaris 539 (53), veebruaris 3070 (59), märtsis 4929 (45), aprillis 8860 (55), mais 2665 (69), juunis 1437 (74), juulis 177 (74), augustis 149 (95), septemb-

ris 122 (144). Seega viimaseil kuul liigub võimpoort juba eelmise aasta tasemel, kuna aasta esimesel poolel oli see isegi kuni 160 korda suurem.

Võitootmise tõusu tõttu näitasid võitagarad P.-Am. Ühendriikides samuti suurenemist. Nii hinnati oktoobris võitagarad 149 milj. naelale, septembris 157 milj. n. möödunud aasta oktoobri 125 milj. naela vastu. Nimetatud asjaolu näitab, et P.-Am. Ühendriikides on võiturg varustatud küllaldaselt ning välisvõi sisseveo suurenemist tuleva aasta esimesel poolel on loota vaevalt.

Siseturul maksus või snt. kg: Tallinnas — lauavõi 180—185 snt, köögivõi 160—175 snt, Tartus — lauavõi 180—190 snt, köögivõi 150—175 snt, Viljandis — lauavõi 175 snt, köögivõi 165—170 snt, Pärnus — lauavõi 180 snt (kaupl.), köögivõi 150 snt, Valgas — lauavõi 180—190 snt, köögivõi 165 snt, Rakveres — lauavõi 185 snt, köögivõi 150—160 snt ja Narvas — lauavõi 180—185 snt ja köögivõi 160—165 snt kg.

Möödunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Saksa 1997 tünni, Inglisse 1170 tünni ja Rootsi 400 tünni.

PEEKONITURG — BACON MARKET.

Peekoniturul on hinnad jäänud püsima endisele tasemele. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering jäi endiselt 75 š cwt-lt. Vaatamata sellele, et peekoniturg Londonis jäi muutusetu, suudeti tõsta peekonisgade noteeringut 6 sendi võrra kg-lt. See osutus võimalikuks laiaulatustliku ekspordi tõttu Rootsi, kus enne pühi anti importõrdele suuremal arvul liitsentse. Möödunud laupäeval saadeti Rootsi a/l. Vasaga 1700 siga eksporttapamajade poolt ja umbes 900 siga eraekspordõrde poolt. Kuna möödunud nädalal tapeti eksporttapamajades 3485 siga, siis läks nädala too-

dangust 50% Rootsi ja Inglisse ainult 25%. Elussigu saadeti pühapäeval Saksa umbes 2000 siga. Viimane saadeti läheb teele käesoleva nädala lõpul ja seega on täidetud Saksa leping.

Käesoleval nädalal maksavad eksporttapamajad peekonisgade eest järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 — 72 kg	68	68	57	Sise-
55,5 — 50,5 „	63	59	58	turu-
72,5 — 75 „	63	59	53	hinnad
75,5 — 80 „	59	53	52	

TAPALOOMADE- JA LIHATURG — CATTLE AND MEAT MARKET.

Veiste pakkumine keskmine. Nõudmine loid. Väga vähe turustatakse rammusaid veiseid. Enamik turustamiseks oodud veistest on lahjad ja praak, millise lihasordi järgi nõudmine väike ja seepärast ka halvema liha hind madal. Nuumpullide liha maksus 27—33 snt, keskmised 24—27 snt ja lahjad 22—25 snt kg. Nuumlehmad maksusid

35—40 snt, keskmised 22—26 snt, lahjad 17—22 snt ja praak 13—17 snt kg. Maaltapeetud veiste liha turustati palju ja ta maksus 10—25 snt kg. Eluskaalu alusel turustades maksusid muumveised 21—25 snt, keskmised 18—21 snt ja nõrgema lihaväärtusega veised alla 18 snt kg. Arvestades iga-aastase lihaturu konjunktuuriga peaksid vana-aasta 15-

pul ja uueaasta algul veiste ja veiselihahinnad kõvenema.

Vasikaid turul keskmiselt. Liha järgi nõudmine elav. Nuumvasikate liha maksus 50—65 snt kg. Nõrgemad sordid 35—50 snt kg. Eluskaaluhinnad 25—45 snt kg, vastavalt headusele. Käesolevaks nädalaks on loota vasikalihha järgi elavamast nõudmist ja seega ka hinnatõusu.

Lambaliha hinnad siseturul jäid muutusetu. Ekspordilammaste hind tõusis 7 snt kg. Ekspordilammaste hinnaks tapakaalu alusel turustades noteeriti 85—90 snt kg ja eluskaalu hinnaks franko saatejaam

KANAMUNATURG — EGG MARKET.

Ilmade jahenemise ning jõulude lähenemise tõttu on munaturul seisukord kujunenud elavamaks võrreldes eelmise nädalaga. Üldiselt saadavate keskmiste hindade liikumine toimus eelmise nädala tasemel. Vastavalt sellele noteeriti meie ekspordimunade hinnaks endine hind, s. o. 115 snt kg franko kogumispunkt. Selle järgi maksavad eksporditorid:

50 gr raskustest munadest	65 snt kümme ehk	13,0 snt paar
55 " " "	68 " " "	13,6 " "
60 " " "	71 " " "	14,2 " "

Siseturumunade hinnaks noteeriti alla 50 gr raskustel munadel 51 snt kümme ja üle 50 gr raskustel munadel 55 snt kümme.

Ilmade külmenemise tagajärjel kanamuna-

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad jäid Tallinnas endisteks. Nii noteeriti 16. skp. piimahindadeks: I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 11 snt. ja müügil piimatööstustele 10 snt. II valiku rõõskpiim — müügil piimakauplustele 10 senti ja müügil piimatööstustele 8—9 senti liiter. Hinnad püsivad.

Linnades kauplustes väikemüügil maksus möödunud nädalal I valiku rõõskpiim

TERAVILJATURG — GRAIN MARKET.

Nisuturul jätkus juba eelmisel nädalal alanud suurem pakkumine ka möödunud nädalal, mis koos viimasel ajal tõsisemalt ülesvõetud Kanada nisuturu ümberkorralduse kahtsustega mõjus hindadele nõrgestavalt.

33—38 snt kg. Siseturul maksus lambaliha 30—38 snt kg. Hinnad püsivad.

Sealihahinnad kõvenesid. Noored sead maksuvad 53—58 snt kg. Rasvasead 45—52 snt kg. Elav nõudmine on noorte sigade järgi. Eluskaalu alusel maal ostes makstakse praegu 43—45 snt kg. Arvatavasti noorte sigade liha hinnad kõvenevad enne pühi.

Lihahinnad teiste linnade turgudel (snt kg).

	Sealiha	Veiseliha	Vasikalihha	Lambaliha
Tartu	40—46	15—30	25—35	28—38
Pärnu	42—45	15—35	30—40	30—48
Viljandi	48—53	25—35	30—35	28—33
Narva	50—60	18—30	35—40	45—55
Rakvere	42—48	20—38	30—45	35—40
Valga	40—45	25—30	28—35	25—35

de tootmine on jäänud meil võrdlemisi väikeseks, kuigi peale siseturutarvituse on senini mune veetud välja. Viimaste munakoguste sissetulekute järgi eksporditoride ladudesse võib järeldada, et meil kanamunade väljavedu lõpeb lähemate nädalatega. Kuna kanamunahindade liikumine Inglises näitab sesoonset langust kuni mai—juunini, ei mõju seisukorra kujunemine välisturgudel talvekuudel meie munahinna liikumisele, sest kanamunade ekspord on alanud meil uuesti tavaliselt aprillis.

Siseturul maksusid keskmise suurusega kanamunad väikemüügil snt paar: Tallinnas 12—15 snt, Tartus 13—15 snt, Viljandis 14—16 snt, Pärnus 15—16 snt, Valgas 14—16 snt, Rakveres 16 snt ja Narvas 15 snt paar.

pudelites: Tallinnas 14 snt. (rasvarikkam 15 snt.), Tartus 13—14 snt., Rakveres 11 snt., Viljandis 13 snt., Narvas 13—14 senti ja Narvas lahtiselt 11 senti liiter. II valiku rõõskpiim maksus: Tallinnas pudelites 12—14 ja lahtiselt 10—12 senti, Tartus 9—10 snt., Pärnus 11 snt., Rakveres 9 snt., Viljandis 10 snt., Narvas 9—10 snt. ja Valgas 8—10 snt. liiter.

Möödunud nädal lõi pöörde juba novembri keskpaiku alanud rukkiahindade pidevale langusele Põhja-Ameerika börsidel ja hinnad Chicagos ja Winnipegis arenesid tõusvas suunas. Vastandina ülemereturgetele, kõvenevad

sid kogu sealse hinnalanguse aja rukkiahinnad Hamburgis, mis ka möödunud nädalal liikusid vastassuunaliselt ja langus oli umbes samaväärne teiste turgude tõusuga.

Maisiturul suurenes pakkumine, kuid et sealjuures nõudmine ületas pakkumise, siis paranesid hinnad ja ületasid Chicago noteeringul 18 snt eelmise nädala taseme. Möödunud nädala kohta noteeriti tähtsamail teraviljaturgudel järgmised hinnad kr kv kohta (sulgudes eelmise nädala noteeringud):

rukis: Chicago 7.05 (6.85), Winnipeg 5.96 (5.77), Hamburg (La Plata) 7.26 (7.35);
nisu: Chicago 13.16 (12.99), Winnipeg 11.37 (11.38), Hamburg (Manitoba I) 14.05 (14.31), Liverpool 11.89 (11.89);
mais: Chicago 8.47 (8.29).

P.-Am. Ühendriikide ja Kanada kohta on selgunud viimaste andmete järgi tänavuse rukkilõikuse võrdlemisi madal kvaliteet. Nii moodustab Ühendriikides paremakvaliteediline rukiskogus vaid 49% eelmise aasta 76% vastu. Kanadas on rukis omaduselt veelgi nõrgem Ühendriikidest ja kõrgem kvaliteet moodustab 41% kogu toodangust (m. a. 68%). Ka Euroopa rukkikvaliteet kannatas muutlikkude ilmastikuolude all ja haruldane kuumus

põhjustas enamuses tootjais riiges enneaegse küpsemise, mis jättis tera kujult väiksemaks ja küpsetusomadusilt nõrgemaks eelmisist aastast. Ainult Skandinaavia riiges on tänavuse lõikuse kvaliteet täiesti rahuldav.

Siseturul börsinoteeringu järgi 11. XII langes jahvatussaadusist „Puhk ja Pojad” veskis rukkipiivil 1 kr võrra ja praegune hind on 21 kr eelmise noteeringu 22 kr vastu. A/S. Rotermanni tehistes alanes madalama kvaliteedilise nisupiivil hind eelmise nädala 25 kr-ilt viimasel noteeringul 23 kr-le. Teised jahvatussaadused jäid eelmise nädala tasemele (vt. Majandusteated nr. 49). Rukkiahind noteeriti 12 kr kv, mis on madalam eelmise nädala hinnast 50 snt, kuna nisu, oder ja kaer jäid endisele tasemele.

Väikemüügihinnad siseturul (kr 10 kg).

	Tal- linn ¹⁾	Tartu	Vil- jandi ²⁾	Pärnu	Valga	Narva ¹⁾
rukis	0.17	1.15	1.20	1.25	1.15	0.15
nisu	0.20	1.70	2.00	2.00	1.80	0.18
oder	0.16	1.20	1.50	1.50	1.10	0.15
kaer	0.13	0.85	1.00	1.20	0.80	0.12
rukkijahu	0.17	1.25	1.40	1.50	1.25	0.16
sepijahu	0.80	2.20	2.50	2.80	2.50	0.23

¹⁾ kg hinnad.

²⁾ hinnad kauplustes.

KARTULITURG — POTATO MARKET.

Läinud nädalal kestis maal raudteejaamades söögikartuli vastuvõtmine edasi. Seemnekartulite vastuvõtmine on juba lõppenud. Söögikartulitest, mis kujult ümmargused, maksti enamasti kr. 2,30 kv., kuna piklikukujulistest nagu Majasteet, maksti kr. 2,40—2,50 kv.

Käesoleval nädalal on loota, et läheb veel seemnekartuleid lõunapoolsetesse riikidesse, kui külmad ilmad selleks takistusi ei tee.

On loota et sel nädalal läheb üks saadetis söögikartuleid ka Inglisse. Viimasel ajal on seal kartulihinnad veidi paranenud, kuid suu-

remat väljavedu Inglisse niipea loota pole. Igal importijal peab olema litsents, mida annab välja Kartuli Turundamise Amet.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 16. detsembril s. a. Börsikomitee ruumes noteeriti järgmised hinnad:

1. Söögikartul: Viru raudteejaamades kr. 2,20—2,50 kv.
2. Tööstuskartul: tarklisvabrikutes kr. 1,70—2,10 kv., Põhja-Eesti piiritusvabrikutes kr. 1,90—2,20 kv. Lõuna-Eesti piiritusvabrikutes kr. 2,00—2,40 kv.

KALATURG. — FISH MARKET.

Möödunud nädalal, Pärnu lahe parima kalasaagi tõttu toodi sealt Tallinna turule juba suuremaid koguseid ahvenaid, vimbu ja särgi ning väikesel määral ka koha ja kiisku. Sisevetest — kalavähesuse tõttu ainult mõned saadetised koha, ahvenaid ja väikesel arvul

latikaid. Väinadest ja saante rannavetest — ahvenaid, haug ja meresigu.

Kuigi osa toodangust (ahvenad, koha ja havi) saadeti välismaale, mõjus mõne kala-liigi rohkus üldisele kalahinna langusele, mis

mõjus omakorda elustavalt kalakauba turustamisele.

Tallinna kalaturu seisukord 9.—14. XII. Angerjate järele nõudmine tagasihoidlik, hinnad keskmised 130—150 s. kg.

Koha, väiksemad 90—120 s. kg, suuremad 110—140 s. kg.

Hauge rahuldavalt, 45—70 s. kg.

Meresiigadest müügil ainult keskmised 50—70 s. kg.

Ahvenaid müüdi nädala algul 30—50 s. kg, nädala lõpul langes hind: väiksemad 18—20 s. kg, suuremad 20—35 s. kg. Vaatamata hinna langusele jäi suur osa ahvenaist müümata.

Särjed 20—25 s. kg, vimmad 25—30 s. kg, kiisad 15—25 s. kg, latikad 50 s. kg, tursad 20—30 s. kg.

Väikesel arvul toodi müügile hõrnaseid (jõeforelle), hinnaga 150—200 s. kg.

Räimeturg endiselt küllaldaselt varustatud kaubaga. Ost elav, hinnad 13—17 s. kg.

Kilu vähe, hind kõrge, 28—32 s. kg. Müügil oli ka kilu, segatud peene räimega: „segakala” hind 20 s. kg.

Soolakala: soolasilk 20—25 s. kg, kilu võrtsidega 40—50 s. kg, soolatud latikad 40—60 s. kg, soolasiig 60—70 s. kg.

Suitsukala hinnad muutusetu.

Tartu kalaturu seisukord 9.—13. XII.

Kalu müügil keskmiselt.

Ahvenad, hinnaga 10—35 s. kg. Kiisad 15—18 s. kg, räähised 50—60 s. kg, ihesed (Peipsi siig) 75—80 s. kg, havid 60—70 s. kg, koha 110—130 s. kg, lutsud 30 s. kg, räimed 15—23 s. kg.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

LÄTI RAUDTEEDE TEGEVUS JA TULUD 1935/36. A. I POOLEL. ACTIVITY AND REVENUE OF LATVIAN RAILWAYS FOR I HALF OF 1935/36.

Ekspuateritavate teede pikkust Lätis on pikendatud uute teede ehitamisega 3037 km-le 2822 km-ilt ehk 7,6% käesoleva aasta kasuks.

Käesoleva tegevusaasta esimesel poolel reisirjate liikluses Lätis ei ole nimetataväärset tõusu. Reisirjate liiklust iseloomustavad järgmised arvud:

	1935. a.	1934. a.	±	±%
reisijate arv tuh.	9 083	9 025	+58	+0,6
reis.-km. arv tuh.	366 154	358 522	+12632	+3,6

Reisijate arv on suurenenud ainult 58 tuh. ehk 0,6% (Eestis 8,6%) ja reis.-km 12632 tuh. ehk 3,6% (Eestis 5,7%) võrra. Keskmise sõidukaugus on k. a. 40,3:39,2 km vastu 1. a.

Veetud pagasi kogus kahel viimasel aastal on 11 tuh. tn (Eestis 3,0:3,4 tn vastu),

Maksulist kaupa veeti tuh. tn

	1935. a.	1934. a.	±	±%
Maksulist kaupa veeti				
tuh. tn	1 352	1 405	-113	-7,7
sellest: kohalik vedu	1 159	1 267	-108	-8,5
väljavedu	48	67	-19	-28,4
sissevedu	28	30	-2	-6,7
transiitvedu	65	51	+14	+27,5
tn-km üldarv	150 131	165 931	-15 800	-9,5

Veetud kaubaveokogus on kahanenud k. a. 113 tuh. tn ehk 7,7% (Eestis 8,7%), millest kohalik vedu omab 95,6%-se (Eestis 68,9%) osatähtsuse. Kohalik vedu vähenes võrreldes 1. a. vedudega 108 tuh. tn ehk 8,5%, väljavedu 19 tuh. tn ehk 28,4%, sissevedu 2 tuh. tn ehk 6,7% võrra. Transiidina veetud kaubakogus suurenes 14 tuh. tn ehk 27,5%. Esikoha omab Venest veetavate kaupade kogus 63,1%:82,4%, mis võrdub 42 tuh. tn-ga kahel viimasel aastal. Läti kaudu Venesse veetavate kaupade kogus suurenes 16:3 tuh. tn-le, s. o. 13 tuh. tn ehk 533,3% võrra.

Tulud laekusid järgnevalt tuh. lat.:

	1935	%	1934	%	±lt	±%
Üldse . . .	16 459	100,0	16 521	100,0	-62	-0,4
sellest: reisi- jateveost . . .	7 763	47,2	-7 504	45,4	+259	+3,5
pagasi- ja postiv.	881	5,3	882	5,3	-1	-0,1
kaubaveost . .	6 234	37,9	6 511	39,5	-277	-4,2
mitmesug. tulud	1 581	9,6	1 624	9,8	-43	-2,6

Käesoleva tegevusaasta esimesel poolel laekunud tulud vähenesid 62 tuh. latti ehk 0,1% (Eestis 6,2%) võrreldes l. a. vastava aja tuludega. Suhteliselt omab esikoha tuludest Lätis tulu reisijateveost 47,2% : 45,4% vastu, mis suurenes 259 tuh. latti ehk 3,5% (Eestis +11,0%) võrra. Kaubaveost saadav tulu, mis omab suhteliselt üldtuludest teise

(Eestis esimese) koha 37,9% : 39,5% vastu l. a., vähenes 277 tuh. latti ehk 4,2% (Eestis 16,6%) võrra. Teised tululiigid näitavad samuti langust, kuid ei oma sealjuures niimetamisväärtust osatähtsust.

Lätis on vähenenud eksploatatsioonikulud korralise eelarve järgi 13960 tuh.-le latile 14481 tuh.-lt latilt, s. o. 520 tuh. latti ehk 3,7% (Eesti +6,1%) võrra. Suurenesid aga erakorralised ja uute teede ehitamise kulud. Erakorralised kulud tõusid 1580 latile 1174 tuh. latilt, s. o. 406 tuh.-de latti ehk 34,6% (Eestis — 30,5%) ja uute teede ehitamise kulud 1563 : 1285 tuh. latti vastu l. a. ehk 21,6%.

NORRA METSATÖÖSTUS. — NORWEGIAN TIMBER INDUSTRY.

Norrat peetakse esimeseks riigiks, kes hakanud arendama metsatööstust. Norra alustas oma metsatööstust tahutud palkide valmistamisega ning nende ekspordimisega Hollandisse; veel tänapäeval vanadel mere- ja maakaartidel on märgitud mitmed Norra sadamad lõunas ja idas hollandikeelsete nimetustega. Palkide saagimine laudadeks, plankudeks, lattideks jne. oli lubatud vaid kuninga heakskiitmisel. Kuni 1860. a. kõik Norra saeveskid töötasid vee jõul. Samal aastal tühistati senised kitsendused ning sest ajast algabki Norra moodsa metsatööstuse (lauatehaste) areng.

Aja jooksul aga nähtus, et Norra lauatehased ei suuda võistelda enam kuigi edukalt Rootsi kui ka hiljem Soome saeveskitega, kuna viimaste metsatagavarad olid tunduvalt suuremad Norra omist. See asjaolu mõjutas kaasa sellele, et Norras metsamaterjali hakati rohkem viimistlema; selle arenguastmed olid esiteks hariliku saematerjali valmistamine, siis kastilaudade ning lõpuks vineeritööstus. Selline muudatus metsatööstuses toimus muidugi ka Soomes, Rootsis, Eestis ja mujal. Viimasel ajal on seda märgata ka N.-Venes.

See nähtub ka Norra saematerjali väljaveostatistikas; võrreldes viimast Rootsi ja Soome omiga, näeme, et Norra saematerjali eksport on osutanud juba 1912. a. alates pidevat langussuunda. Kuni käesoleva aastani langes, näit., kastilaudade eksport üle 50%

ning tahutud laudade väljavedu ligi 80%. Seevastu vastav eksport Rootsist ja Soomest osutas samal ajal pidevat tõusu.

Norra metsamaterjalide väljaveo languse põhjused on mitmesugused. Esiteks tarvitab kiiresti arenev Norra tselluloosi- ja paberitööstus üha suuremat osa toormaterjalidest, milliste tagavara on küll suur, kuid ometi piiratud. Norra metsade aastane juurdekasv rahuldab siiski veel paberi- ja puutööstuse senist toorainete tarvidust ning ülejäägist piisab parajasti ehitus- ja küttematerjali nõudmistele rahuldamiseks. Seepärast võib märgata siin teravat võistlust toormaterjalide ostude alal tselluloosi- ja paberitööstuse ning lauatehaste vahel. Näib, nagu suudaksid esimesed kindlustada suurema osa.

Teiseks võivad mitmed Norra võistlejad arvestada tunduvalt madalamate tootmis- ja kuludega (arvatud välja muidugi Rootsi). Norra töölise võrdlemisi kõrge elatusstandard ei luba madalamat töötasu.

Kolmandaks takistavad Norra metsamaterjalide väljaveo arengut nähtavasti ka importmaade tollimüürid. Norra metsatöösturid on vabakaubanduse veendunud poolehoidjad. Varemil ajal oli peagu kogu maailm Norra metsamaterjalide tarvitaja. Nüüd on säilinud vaid mõned üksikud turud, milliseist mainimisväärt on vast ainult Briti, koos mõnede dominiioonidega, peamiselt Lõuna-Aafri-

kaga. Austraalia oli varem Briti järele parim Norra väliturg; nüüd see turg on elimineerunud. Viimases kaubanduslepingus Norra-

ra-Briti vahel olid tollitariifid küll kõrged, ent nad ei teinud siiski kaubandust mõlema maa vahel võimatuks.

KUNSTTAHVELKIVI TOOTMINE LÄTIS. PRODUCTION OF ARTIFICIAL SLATE IN LATVIA.

Järgnevalt toome andmeid uue tööstusala kohta Lätis, mille korraldamine osutuks otstarbekaks ka meil.

Vastavalt uuele ehitusseadusele Lätis tuleb lähemas tulevikus pöörata erilist tähelepanu tulekindlaile ehitistele. Ühenduses sellega, peale meie poolt varemalt (vt. „Majandusteated“ nr. 44) tähendatud abinõude telliskivi kasutamise leviku soodustamise kohta, Valitsus asus kohaliku katuse-kunsttahvelkivi (Schieferplatten) tootmisele, mis oma vastupidavuse, tulekindluse ja soojuse juhtivuse tõttu osutus parimaks katusekivimaterjaliks. Ta ei kardaks külma ja ei lase läbi niiskust ning sobib väga hästi ka seinte ja lagede vooderdamiseks.

Kunsttahvelkivi valmistatakse austerlase Hatseki meetodi järgi (n. n. „eternit“), mis leidis rakendamist esmakordselt 1900. a. Kunsttahvelkivi koosseisu kuulub portlandtsement, asbest ja vesi. Portlandtsement moodustab 88—90%. Asbesti saadakse Rodeesiast (Aafrikas). On käimas läbirääkimised asbesti saamise kohta Uuralist (P.-Venes). Soome asbest ei kõlba kunsttahvelkivi valmistamiseks, kuna selle kiud on liiga lühike. Kunsttahvelkivi tootmisel asbestist võetakse tsementi koguselt umbes 10—12%.

Tootmise protsess seisab selles, et asbest purustatakse, (et vabaneks iga üksik kiud) segatakse vee abil ja ühendatakse tsemendiga. (Tööstus tarvitab 24 tunni jooksul ligi 250 m³ vett). Korruga segatakse 60 kg asbesti 550 kg tsemendiga. Selle järele vedel mass läheb

kahele tsilindrile, mis on vooderdatud peenikesse vaskvõruga ja sealt lõpmatul valtslindil satub suure rulli alla, kust ta tuleb välja kunst-tahvelkivi 3,5—4 mm. paksuse lindina. Viimane lõigatakse eripresside abil üksikuisse tahvleisse, suuruselt 40 cm². 70—80 tahvli tulp pannakse 6—7 minutiks 350 atmosfäärilise pressi alla ja peale selle 24 tunniks erikuivatusruumi, temperatuuriga 20° C. Selle järele tulp avatakse, tehakse tahvlietesse tarviliikud avaused ja jäetakse 6—7 nädalaks lõplikuks kuivamiseks. Peale selle on nad turustamiskõlblikud.

Kunst-tahvelkivi tootmise protsess on niivõrd lihtis, et ettevõtte alates tootmisest õppimata töölisega, suutis oma tootmisvõimet tõsta juba teisel päeval ettenähtud 620 tahvlist 660 tahvlile.

Lätis asutatud kunst-tahvelkivitööstus turustas juba k. a. detsembris esimesi katuse kunst-tahvelkive. Tööstuse tootmisvõime moodustab 15 000 tahvlit (40×40 sm), s. o. 1500 m² 24 tunni jooksul. Aastatoodang oleks umbes 5 milj. tahvlit, millega saab katta 500 000 m², s. o. ligi 2000 keskmise suurusega ehitist. Kunst-tahvelkivi maksab umbes 16—18 senti tk., s. o. ligi 1,80 Ls. m². Katuse ühe m² katmine ühes tarviliikude materjalidega ja töötasuga maksab umbes Ls. 2,40, s. o. mitte enam kui tsinkplekiga katmine. Katuse kunst-tahvelkivi m² kaalub ligi 10 kg ja selle iga on piiramatult. Tähendatud kunst-tahvleid kavatsetakse kasutada ka seinte ja lagede vooderdamiseks.

VENE ÕLITÖÖSTUSE SAADUSTE EKSPORT.

EXPORTS OF U. S. S. R. OIL PRODUCTS.

Juba möödunud aastal alanud petrooleumi ja bensini väljaveo tagasimineku kestis veel kiiretempolisemalt ka k. a. esimeste kuude jooksul. 1933. a. veeti välja petrooleumi 4,8 milj. tn 75,7 milj. rbl väärtuses, 1934. a. 4,3

milj. tn 59,6 milj. rbl väärtuses ja k. a. esimese 7 kuu eksport on 1,8 milj. tn 23,4 milj. rbl väärtuses. Eelmise aasta samaaegne väljaveokogus oli 2,4 milj. tn ja väärtus 35,6 milj. rbl. Koguselt jääb k. a. esimeste kuude pet-

rooleumieksport maha. m. a. samast ajast 22,6% võrra ja väärtuselt koguni 34,4%. Sel-line ekspordilangus majanduslikult seisukohalt on veidi võrastav ajal, mil paljudes riikides on tegemist järjest suureneva relvastumise ja sõjale ettevalmistamise nähtusega ja annaks praegusele Vene välispoliitikale erilise tähenduse, kui siin ei kerkiks esile palju lihtsamaid ja majanduspoliitilist iseloomu kandvaid asjaolusid. Ekspordi langust mõjutab ühest küljest järjest kasvav motoriseerumine. Põllumajanduses minnakse üle ikka enam traktori kui otstarbekamale jõuallikale. Samuti on hilisematel aastatel liiklemise alal tegemist tunduva autode juurdekasvuga, mida näitavad autotööstuse andmed. 1932. a. valmistati 25 000 masinat, kuid möödunud aastane toodang tõusis juba 72 400 masinale. Ka kiires tempos arenev sõja- ja eralennuasjan-

dus on otseselt ekspordilanguse põhjuseks. Teisalt on tõsiasi, et suure ja kiire industrialiseerumisega maaõlide töötlemine on sattunud halba seisukorda. Nii k. a. esimese 8 kuu õlitöötlusplaanis ettenähtud 66,6%-st on suudetud täita kõigest 57,3% ja praegu näib olevat kahtlane, et lühiajaline õlitööstuste ümberorganiseerimine ka lähemal ajal suudaks katta plaanimajanduses ettenähtud puudujäägi. Sarnases olukorras on vaevalt loota lähemal ajal Vene ekspordi tõusu. Suurem õlieksporti tagasiminekuks esineb Vene-Itaalia vahelises kaubanduses, mis näitab alates 1933. a. järjekindlat langust. Vene õlisaaduste ekspord Itaaliasse oli 1933. a. 1 milj. tn, möödunud aastal 0,6 milj. tn ja k. a. esimese 7 kuu jooksul 187 331 tn (eelmisel aastal samal ajavahe- mikul 370 907 tn) ja on vaevalt usutav, et väljavedu tõuseks endisele tasemele.

INFORMATSIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return.

AKTIVA

7. detsembril 1935. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 181 324,27	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	586 252,43
välisraha	426 173,93	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Cotsn.</i>	3 142 810,05	a) pangatähed liikvel	38 497 285,—
3. Sisevekelid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekelid	6 910 287,96	valitsuse	16 728 557,90
põllumajandusl.	1 241 193,76	pankade	6 500 311,85
metstööstusl.	25 702,86	teised	1 942 352,07
	8 177 189,38	4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	9 775 615,26
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>			
valitsusele	933 513,65		
teistele*)	4 543 886,11		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i>	3 002 930,58		
6. Muud aktiivid — <i>Other Assets</i>	24 573 046,84		
	74 980 874,31		78 980 874,31

Kattevara vahakord jooksvate kohustustega: } 54,36%
 Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laena Kr. 2 748 598,05
 Includes Ekr. 2 748 598,05 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

P.-AM. ÜHENDRIIGID.

Määrusi ja nõudeid veini- ja viinasaadetiste märkimise kohta, mis on määratud müügiks New-Yorgi osariigis.

Regulations and Requirements Concerning the Marking of Wines and Liquors to be Sold in State of New York.

New-Yorgi osariigi alkoholjookide kontrollvalitsus on teinud teatavaks, et alates 30. IX 1935 hakatakse valvama selle järele, et kõik pakendite sildi määrused täidetakse täpsalt. Allpool on toodud kokkuvõtted kõigist neist määrustist, kusjuures on arvestatud ka föderaalvalitsuse sellekohaseid määrusi.

1. Päritolumaa. Pudeleil ja kastidel peab leiduma märkus päritolumaa kohta. (näiteks „Produce of Estonia“) ning pudeleil see märkus peab olema peasildil esiküljel.

2. Igal pudelil ja kastil peab olema importööri täielik nimi ja aadress. Kontrollvalitsus nõuab, et New-Yorgi importööri või kaubalevitaja nimi ja aadress oleksid näidatud esiküljel sildil või eraldi sildil peasildil all.

3. Alkoholisaldus. Kõik pudelid, mis sisaldavad veini, peavad näitama alkoholisisaldust koguselt, kuna kõik destilleeritud viinad peavad osutama alkoholisisaldust kanguskraadides.

4. Valmistamise aeg ja märkused vanuse kohta. Määruste kohaselt, mis astusid jõusse 1 VI 1935, ei ole veinisildidel lubatud teha mingisuguseid märkusi selle vanuse kohta. Kuid saagiaasta võib olla tähendatud imporditud veinidel, mis on pandud pudelitesse enne sissetoomist. Sisemaisil veinidel võib saagiaasta olla näidatud ainult siis, kui selleks on saadud kontrollvalitsuse nõusolek. Valmistamise ja pudelissepanemise kuupäevad ei tohi olla näidatud ühelgi pudelil, mis sisaldab veini või kangejooki.

5. Sisalduse kirjeldus. Igal pudelil peab leiduma kirjeldus sisalduse kohta, nagu näiteks „Champagne“, „Sherry“, „Cognac“ jne. ning valmistaja nimi ja importööri nimi, nagu nähtud ette § 2-es. Veinidel peab kogus olema näidatud „pintides“ ja „fluid ounce'ides“, kuna kangejookidel — „quart'ides“, „pint'ides“ ja nende murdudes. (Vaata vastavalt standardimäärused. 1 liiter = 33,8 fluid ounces; 1 quart = 2 pinti; 1 pint = 16 fluid ounces; kõik murrud olgu näidatud miinimumides).

6. Valmistaja nimi. Valmistaja nimi peab olema näidatud igal pudelil.

7. Kastil välimisel peab olema importööri täielik nimi ja aadress, valmistaja nimi, mida kast sisaldab, selle kogus ning päritolumaa. Kastil sisaldust võib märkida üldistes sõnades, nagu „Whisky“, „Wine“, „Champagne“ jne. Kogus võib olla näidatud pudelite arvus, nagu sisaldab 12/1 pudelit . . . (inglise keeles: „Contains 12/1 bottles of . . .“).

8. Pakendid, nagu õest või paberist katted, mida kasutatakse pudelite kaitses purunemise vastu transportimisel ning hävitatakse nende väljapakkimisel, ei va-

ja märkust päritolumaa kohta. Kuid siid- või teisel paberil, millesse pudelid harilikult mähitakse ning milles nad ilmuvad turule, peab olema märgitud päritolumaa. Riisistole katted on pakkimiseks keelatud tarvitada. Korgid ja pudelikapslid, kui eraldi imporditud, peavad kandma märkust päritolumaa kohta.

a) Kuulutusmaterjal. Kõik kuulutusmaterjalid, arvatud ülhes sellised esemed, nagu taskunoad, korgitõmbajad, tubutoosid, kuivatuspaber jne. peavad kandma märkust päritolu kohta, tarvitades sõnu: „Made in . . .“. Taskunoad peavad olema varustatud ka valmistajate nimiga. Tühjad viinapudelid, mida kasutatakse ainult kuulutuse otstarbeks, peavad olema põhjas läbi puuritud ning klaasis peab leiduma märkus päritolu kohta. Sellised pudelid kuuluvad tolli alla, mille määr on 60% väärtusest. Tühjade pudelite sissevedu täitmiseks kangejookidega on võimalik ainult siis, kui importööril on olemas sellekohane eriluba, mis katab sellist saadetist.

9. Pudelite suurused. Kangejookide (nagu whisky, rüum, brandy, gin ja teised sarnased joogid, arvatud välja liköörid) pudelite suuruste kohta on kehtivad järgmised standardid: 1 gallon, 1/2 gallon, 1 quart, 1/2 quart, 1 pint, 1/2 pint, 1/4 pint, 1/8 pint. Brandy jaoks ka — 1/16 pinti.

10. Määrused pudeliklaasi kohta. Järelmõttele määratud kangejooke võib Ühendriikidesse impordida ainult siis, kui iga pudeliklaasi põhja või küljesse on selgelt puhutud sisse joogi valmistaja või eksportööri nimi ja tema asukoha linna või riigi nimi, või Ühendriikides asuva importööri nimi ja asukoha linna nimi. Pealeselle peab iga pudelil „õllasse“ (või küljesse) järgmine märkus olema sisse puhutud: „Federal Law Forbids Sale or Re-Use of this Bottle“. Riigi või linna nimi, mis nende määruste kohaselt peab olema pudeli klaasi sisse puhutud, võib olla kas kohaliku keeles või inglise keeles.

a) Erikujulised pudelid, mis sisaldavad likööre ja mitmesuguseid teisi erijooke, millesid agaajalt määratakse kindlaks maksuvalitsuse poolt, ei vaja eelmainitud märkusi pudeliklaasis. Kuid selle erandi tegemiseks peab importöör esitama vastava palve kohaliku järelevalveasutisele.

11. Likööri definitsioon. Likööri all mõistetakse sellist kangejooki, mis on saadud destilleeritud piirituse või viina segamise või destilleerimise teel puuvilja, lillede, taimede või teiste sarnaste ainete või nende mahladega, kusjuures sellele segule on lisatud juurde suhkrut või dekstroosi. Kui on tarvitatud kunstlikku värvi- või maiteainet, tuleb see märkida järgmiste sõnadega: „Artificially Colored“. Suhkru kogus, mis olemas kangejoojis, olgu näidatud konsulaar-kauba saatetunnistuses, mis võimaldab suhkru maksu täpsalt kindlakstegemist.

12. Siltide vahetamine. Igasugune siltide va-

hetamine, muutmise, hävitamine või nägematukstegemine kangejookide, veinide, või linnaseist valmistatud jookide pudelitel või nõudel on keelatud. Erandina võib seda teha ainult kontrollvalitsuse vastaval loal sildi määruste nõudmistele täitmise otstarbeks.

13. Aktsiisimark. Igal pudelil, mis sisaldab kangejooki, arvatud ühes likoörid, peab olema üle pudeli

pea kinnitatud aktsiisimark tõenduseks, et aktsiisimaks on tasutud. Margil peab olema trükitud importöri nimi ja aadress ja samuti liigi nimi, millesse jook kuulub. Neid marke võib osta kauba tollilt väljavõtmisel; kuid neid võib osta ka kindlate tollimiste andmisel välismaale saatmiseks, kusjuures margid pannakse pudelitele kauba-saatja poolt.

Lihakauba uued etiketi määrused.

New Regulations Concerning Labels on Meat Products.

Ühendriikide põllutöödepartemangu uue korralduse kohaselt, mis jõustub 1. I 1936. a., peab kõikidel lihakauba etiketidel olema väljapaistvalt näidatud kauba päritolu riigi ingliskeelne nimi otseses ühenduses kauba nimetusega. Pakitud kujul imporditud liha-kauba esietiketil peab olema väljapaistvalt näidatud pakendi sisu kogus.

Alates 1. I 1936. a. ei lubata enam Ameerikas kaupa etiketida ümber, arvatud välja originaaletiketi vigastuse juhud. Sellisel korral kinnitatakse etiketi duplikaadid pakendeile pärast sellekohase loa saamist.

Etiketi kavad, mis tahetakse võtta tarvitusele peale 1. I, tulevad võimalikult kohe esitada kolmes eksemplaris New-Yorgis U. S. Bureau of Animal Industry'le ühes andmetega etiketi mõõtude, tähtede suuruse ja stiili kohta heakskiitmiseks Washingtonis keskasutise poolt enne nende tarvituselevõtmist.

Käesoleval ajal tarvituselolevad etiketid, kuigi ametlikult heaks kiidetud, mis ei vasta uutele nõuetele, ei ole vastuvõetavad peale 1. I 1936. a.

INGLISE. Peekonsigade lepingud Inglises. — Contracts on Bacon Pigs.

Inglises loodeti seakasvatajailt 1936. a. peale kontrakteerida 2,5 milj. siga, tegelikult aga kontrakteeriti 1 950 000 siga. Peekoni-nõukogu püüab lähemal ajal saavutada

täiendavaid kontrakte puudujaagi katteks, kusjuures ta väljamakstavat hinna taset on tõstnud 2 š võrra sea pealt.

Briti valitsuse siselaen — Government Internal Loan.

Briti Valitsus tegi 4. XII siselaenu £ 300 000 000 peale, millest £ 100 000 000.— 1%-sed väärtpaberid, hinnaga 98% ja £ 200 000 000 — 2½%-sed, hinnaga 96½%. Esimene laen, on lühiajaline, väljamaksu tähtajaga 1937—41, ja teine pikaajaline, tähtpäevaga 1936—61. Lühiajalise laenu väärt-paberite ostjaiks olid pangad, pikaajalise laenu-paberite ostjaiks olid ka laiemad rahva-kihid.

See on esimene juhus Inglise rahanduse ajaloo, kus Briti Valitsus sai lae-nata 1%-se intressiga. 1%-ne laen oli

kaetud ühe tunni jooksul — k. 9—10 vahel ja 2½%-ne laen k. 9.—12 vahel 4. XII.

Need asjaolud tõendavad, kuivõrd kõrgel seisab praegu Briti Valitsuse krediid ning näitab ka tühtlasi kapitali odavust rahaturul.

Briti valitsus tegi teatavaks, et ta tasub senise 2%-se laenu £ 150 000 000 suuruses (1935—1938) 2. III 1936. Samuti tasub ta 1933—42 a. 3%-se laenu £ 44 000 000 peale 15. IV 1936. Tasudes endised laenud, jääb Inglise riigikassal uutest laenudest üle £ 97 000 000, mis osaliselt läheb relvastuskulude katteks.

SOOME.

Suurmüügihinnad Helsingi kalaturul.

Wholesale Fish Prices in Helsingfors.

Hind SMk kg	22. XI	26. XI	3. XII	Ladoga lõhi	22. XI	26. XI	3. XII
Alven	5 — 7	5 — 7	—	Stig	13 — 15	15 — 17	15 — 17
Haug	8 — 11	8 — 11	8 — 12	Luts	6,5 — 10	7 — 11	9 — 11
Latik	4 — 6,5	5 — 7	5 — 8	Koha	7 — 10	7 — 12	7 — 9
					—	11 — 13	11 — 13

Elusloomade, liha ja
lihasaaduste eksport

Eesti Peekoni Eksportühisus

Estonian Bacon Export Co, Ltd.

Export of Meats

Juhatus: Tallinnas,
S. Roosikrantsi 4-a - 9. Telefon 463-63

Õstke ainult kodumaa
kalasse ja botikuid
selle märgiga

